

NATIONALE ARBEIDSRAAD

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

ADVIES Nr.1.671

CRB 2009-251 DEF
CCR 10

Gemeenschappelijke Raadszitting van woensdag 11 februari 2009

**ADVIES BETREFFENDE DE FISCALE LASTENVERLAGING OP PLOEGEN- EN
NACHTARBEID / OVERUREN**

2.340-1

ADVIES

Onderwerp : Fiscale lastenverlaging ploegen- en nachtarbeid / overuren

In het Interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008 van 2 februari 2007 zijn de sociale partners overeen gekomen om zoals afgesproken in het septemberakkoord van 20 september 2006 de bestaande fiscale maatregel voor overuren te versterken en dit in het kader van de strijd tegen zwartwerk.

Het Regeerakkoord van 20 maart 2008 voorziet dat de regering in het kader van de onderhandelingen over het komend interprofessioneel akkoord bereid is de voorstellen van de sociale partners tot uitvoering te brengen o.a. met betrekking tot het versterken van de bestaande maatregelen voor de nacht- en ploegenarbeid voor zover de verhoging van de vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing tot maximum 15,6 % niet gebruikt wordt voor de financiering van loonsverhogingen alsmede met betrekking tot de overuren meer bepaald het aantal, het fiscale stelsel en de werkgeversbijdragen die erop betrekking hebben.

In het verlengde van het Interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008 en het Regeerakkoord hebben de Bureaus van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een Gemengde Commissie ploegen- en nachtarbeid/ overuren belast met een bespreking van de fiscale lastenverlaging voor ploegen- en nachtarbeid en voor overuren.

Op verslag van deze Gemengde Commissie hebben de Raden op 11 februari 2009 navolgend advies uitgebracht.

x x x

**ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD EN DE
CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN**

I. WERKZAAMHEDEN VAN DE RADEN

- De Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven hebben een onderzoek gewijd aan de bestaande regelingen inzake de fiscale lastenverlaging voor ploegen- en nachtarbeid en voor overuren. Een beschrijving van deze regelingen is opgenomen in bijlage I. bij onderhavig advies.

De Raden herinneren eraan dat in het kader van het vrijwaren van de concurrentiekracht van de ondernemingen en het bevorderen van de werkgelegenheid sinds 1 juli 2004 een regeling van toepassing is waarbij langs fiscale weg de kosten van ploegen- en nachtarbeid verminderd worden. In beginsel gaat het om een gedeeltelijke vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing mits naleving van een aantal formaliteiten voor ondernemingen waarin ploegenarbeid of nachtarbeid wordt verricht en die een ploegenpremie betalen of toekennen.

De vrijstelling bedroeg oorspronkelijk 1 % van de belastbare bezoldigingen, waarin de nacht- of ploegenpremies zijn inbegrepen, met uitsluiting van vakantiegeld, eindejaarspremie en achterstallige bezoldigingen, maar werd geleidelijk opgetrokken tot 2,5 % vanaf 1 juli 2005, tot 5,63 % vanaf 1 januari 2006 en tot 10,7 % vanaf 1 april 2007.

Bovendien herinneren de Raden eraan dat in het kader van het verlagen van de lasten op arbeid met het oog op het verhogen van de competitiviteit van de ondernemingen en van het bestrijden van zwart werk er eveneens sinds 1 juli 2005 een stelsel werd ingevoerd waarbij via fiscale weg de kosten voor de eerste 65 overuren per werknemer en per jaar verminderd worden. Aanvankelijk werd het fiscale voordeel gelijk verdeeld tussen de werknemer en de werkgever (24,75 % belastingvermindering voor de werknemer en 24,75 % vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor de werkgever). Vanaf 1 april 2007 werd niet alleen de lastenverlaging op de overuren versterkt maar werd ook de nadruk gelegd op de werknemer om ervoor te zorgen dat het niet langer interessant is om overuren in het zwart te presteren. In functie van de wettelijke overwerktoeslag (20 % of 50 of 100%) werd het percentage van de belastingvermindering voor de werknemer vastgesteld op 66,81 % of 57,75 % en het percentage van vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor de werkgever op 32,19 % of 41,25 %.

De fiscale lastenverlagingen voor ploegen- en nachtarbeid en voor overuren gelden enkel voor werknemers die vallen onder categorie 1 voor de toepassing van de structurele RSZ-bijdragevermindering.

De retroacta van de maatregelen inzake fiscale lastenverlagingen voor ploegen- en nachtarbeid en voor overuren zijn opgenomen in bijlage II. Bij onderhavig advies.

De Raden hebben vastgesteld dat de bestaande regelingen inzake fiscale lastenverlaging voor ploegen- en nachtarbeid en voor overuren in bepaalde gevallen kunnen aanleiding geven tot oneigenlijk gebruik zoals o.a. bij occasionele tewerkstelling in een stelsel van ploegen- of nachtarbeid. Zij hebben voorgesteld om in uitvoering van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008 om via een omzendbrief van de fiscale administratie de maatregelen duidelijk uiteen te zetten zodat deze correct worden toegepast en om meer transparantie naar de werknemers toe te bewerkstelligen door vermelding van het voordeel voor de werknemer op de loonfiche.

- De Raden hebben voorts gegevens opgevraagd o.a. bij de FOD Financiën en het Federaal Planbureau over de budgettaire impact van de maatregelen inzake fiscale lastenverlaging voor ploegen- en nachtarbeid en voor overuren. Bovendien hebben zij op basis van de hen verstrekte informatie berekeningen gemaakt over de kostprijs op jaarbasis van de versterking van deze maatregelen vanaf 1 januari 2009. Zij kwamen tot de vaststelling dat de kost op jaarbasis voor een verhoging op 1 januari 2009 van de fiscale lastenverlaging voor ploegen- en nachtarbeid van 10,7 % tot 15,6 % tussen 311 miljoen euro en 317 miljoen euro zou bedragen en voor een verhoging van het aantal overuren van 65 tot 130 uren in het kader van de fiscale lastenverlaging voor overuren 44,7 miljoen euro. Meer informatie over de macro-economische kostprijsberekening van de maatregelen is opgenomen in bijlage III. van onderhavig advies.

II. INTERPROFESSIONEEL AKKOORD VOOR DE PERIODE 2009-2010

De Raden stellen vast dat op basis van de hun werkzaamheden de sociale partners in het interprofessioneel akkoord voor de periode 2009-2010 een overeenstemming hebben bereikt met betrekking tot een versterking van de fiscale lastenverlaging voor ploegen- en nachtarbeid en voor overuren.

- Wat de ploegen- en nachtarbeid betreft, gaan de sociale partners ermee akkoord om het huidige percentage van de lastenverlaging van 10,7% van de bruto belastbare bezoldiging op te trekken tot 15,6%. De budgettaire kost van dit voorstel wordt geraamd op 311 tot 317 miljoen euro op jaarbasis (rekening houdend met de conjunctuur zoals geschat in juli 2008).

Voorts nodigen zij de sectoren en, via hen, de ondernemingen uit om een bijzondere aandacht te besteden aan het ontwikkelen van een proactief personeelsbeleid dat rekening houdt met de kwaliteit van de arbeid die aan werknemers in ploegen- en nachtarbeid moet worden geboden.

Zij vestigen er de aandacht op dat de lastenverlaging niet mag worden gebruikt voor de financiering van loonsverhogingen, waaronder het invoeren of verhogen van financiële voordelen of financiële compensaties die verbonden zijn aan het werken in ploegen- en nachtarbeid.

Om oneigenlijk gebruik van deze maatregel van lastenverlaging tegen te gaan, vragen de sociale partners bovendien dat, deze lastenverlaging enkel wordt toegekend voor werknemers die, overeenkomstig de arbeidsregeling waarin zij tewerkgesteld zijn, over de betrokken referteperiode (m.n. de betrokken maand waarvoor het voordeel gevraagd wordt) tenminste 1/3 van hun arbeidstijd in ploegen- of nachtarbeid zijn tewerkgesteld. Voor de toepassing van deze 1/3-norm worden, naast de effectieve arbeidsprestaties, ook de schorsingen van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst waarvoor het loon wordt doorbetaald, mee in de teller opgenomen. Perioden van schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst zonder loon, worden niet meegerekend in de noemer.

Voor de werknemers die in de loop van de referteperiode in dienst komen of uit dienst treden, wordt de 1/3-norm toegepast op de duur van hun tewerkstelling binnen die referteperiode (bv. slechts 3 weken van de betrokken maand in dienst : de 1/3-norm wordt toegepast op de arbeidstijd die geldt voor de betrokken 3 weken en niet over de gehele maand).

De sociale partners vragen dat de administratieve formaliteiten inzake deze maatregel in overleg met de sociale partners worden aangepast om deze 1/3-norm toe te passen, rekening houdend met de principes van administratieve eenvoud, werkbaarheid en controleerbaarheid.

De ingangsdatum van deze maatregelen wordt vastgesteld op 1 juni 2009.

- Wat de overuren betreft, stellen de sociale partners voor om het aantal overuren dat recht geeft op de fiscale lastenverlaging voor overuren op te trekken van 65 overuren/kalenderjaar tot 130 overuren/kalenderjaar. De budgettaire kost van dit voorstel wordt geraamd op 44,7 miljoen euro op jaarbasis (rekening houdend met de conjunctuur zoals geschat in juli 2008).

Ook deze lastenverlaging mag niet worden gebruikt voor de financiering van loonsverhogingen.

In het verlengde van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008 vragen de sociale partners dat, met het oog op de transparantie van deze maatregel naar werknemers toe, de nodige aanpassingen in de regelgeving worden doorgevoerd om in de maandelijkse loonafrekening het aantal overuren te doen opnemen dat voor de betrokken betaalperiode recht geeft op de fiscale lastenverlaging.

In het verlengde van hetzelfde interprofessioneel akkoord nemen de sociale partners bovendien kennis van de nieuwe circulaire van de fiscale administratie inzake overuren. Zij zullen binnen de schoot van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven verder onderzoeken of deze circulaire voldoende duidelijkheid en rechtszekerheid brengt omtrent de toepassing van deze maatregel.

De ingangsdatum van deze maatregel wordt vastgesteld op 1 juni 2009.

III. STANDPUNT VAN DE RADEN

De Raden hebben akte genomen van het akkoord die de sociale partners hebben bereikt met betrekking tot de versterking van de fiscale lastenverlagingen voor ploegen- en nachtarbeid en voor overuren binnen de bestaande regelingen ook wat het toepassingsgebied betreft.

Zij stellen met tevredenheid vast dat in het relanceplan van 11 december 2008 de regering zich voorgenomen heeft om de afspraken gemaakt in het interprofessioneel akkoord met betrekking tot de fiscale lastenverlagingen voor ploegen- en nachtarbeid en voor overuren te honoreren. Zo zal de fiscale korting op ploegen- en nachtarbeid worden verhoogd van 10,7 % tot 15,6 % volgens de voorwaarden bepaald door de sociale partners en zal de fiscale korting voor overuren van toepassing worden op 130 overuren in plaats van 65 overuren.

Zij verzoeken de regering om zo spoedig mogelijk de nodige bepalingen uit te werken om uitvoering te geven aan het akkoord van de sociale partners omtrent de fiscale lastenverlagingen voor ploegen- en nachtarbeid en voor overuren en deze aan de sociale partners ter advies voor te leggen.

De Raden nemen zich tenslotte voor om verder te onderzoeken of de circulaires van de fiscale administratie voldoende duidelijkheid en rechtszekerheid brengen omtrent de toepassing van de maatregelen inzake de fiscale lastenverlaging voor overuren.

BIJLAGEN

BIJLAGE I : BESCHRIJVING VAN DE GELDENDE REGELING INZAKE DE FISCALE LASTENVERLAGING VOOR PLOEGEN- EN NACTARBEID EN VOOR OVERUREN

A. FISCALE LASTENVERLAGING VOOR PLOEGEN- EN NACTARBEID

Sinds 1 juli 2004 is een regeling van toepassing waarbij langs fiscale weg de kosten van ploegen- en nachtarbeid verminderd worden.

In beginsel gaat het om een gedeeltelijke vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing voor ondernemingen waarin ploegenarbeid of nachtarbeid wordt verricht en die een ploegenpremie betalen of toekennen.

De vrijstelling bedraagt thans 10,7 % van de belastbare bezoldigingen, waarin de nacht- of ploegenpremies zijn inbegrepen, met uitsluiting van vakantiegeld, eindejaarspremie en achterstallige bezoldigingen¹.

Voor deze fiscale regeling komen enkel in aanmerking ondernemingen uit de private profitsector (categorie 1 voor de toepassing van de structurele vermindering van de RSZ-werkgeversbijdragen) waar ploegenarbeid of nachtarbeid wordt verricht, die een ploegenpremie betalen of toekennen en die daadwerkelijk de voorheffing op de betrokken bezoldigingen en premies inhouden.

De ondernemingen die erkend zijn voor uitzendarbeid die uitzendkrachten ter beschikking stellen van ondernemingen waar ploegenarbeid of nachtarbeid wordt verricht en die deze uitzendkrachten tewerkstellen in een systeem van ploegen- of nachtwerk in de functie van een werknemer van categorie 1, worden, wat de vrijstelling van storting van de bedrijfsvoorheffing op de belastbare bezoldigingen van die uitzendkrachten waarin ploegenpremies zijn begrepen, betreft, gelijkgesteld met die ondernemingen.

¹ De vrijstelling was oorspronkelijk gelijk aan 1 % maar werd vanaf 1 juli 2005 opgetrokken tot 2,5 %, vanaf 1 januari 2006 tot 5,63 % en vanaf 1 april 2007 tot 10,7 %. Als wettelijke basis gelden thans artikel 275/5 van het Wetboek van inkomstenbelastingen 1992, artikel 95/2 van het koninklijk besluit tot uitvoering van WIB 92 en bijlagen III bis en ter bij het koninklijk besluit. Zie ook de circulaire CI.RH.244/568.064 van 11.01.2005 en de circulaire CI.RH.244/593.292 (AOIF 33/2008) van 22.09.2008, bijlage 6.

Voor deze regeling wordt verstaan onder :

- Ploegenarbeid : werk verricht in minstens twee ploegen van minstens twee werknemers, die hetzelfde werk doen zowel qua inhoud als qua omvang en die elkaar in de loop van de dag opvolgen zonder dat er een onderbreking is tussen de opeenvolgende ploegen en zonder dat de overlapping meer bedraagt dan een vierde van hun dagtaak;
- Nachtarbeid : prestaties verricht tussen 20 uur en 6 uur, met uitsluiting van de werknemers die enkel prestaties verrichten tussen 6 uur en 24 uur en de werknemers die gewoonlijk beginnen te werken vanaf 5 uur;
- Ploegenpremie : de premie die wordt toegekend naar aanleiding van ploegenarbeid of nachtarbeid.

Om de bedoelde vrijstelling van storting van de bedrijfsvoorheffing te verkrijgen, moet de werkgever, ter gelegenheid van zijn aangifte in de bedrijfsvoorheffing, het bewijs leveren dat de werknemers in hoofde van wie de vrijstelling wordt gevraagd ploegenarbeid hebben verricht tijdens de periode waarop die aangifte betrekking heeft.

De werkgever moet volgende formaliteiten vervullen :

1. Voor elke maand waarin werknemers in (nacht)ploegen werden tewerkgesteld en aan hen ploegenpremies werden betaald, moet de werkgever twee aangiften in de bedrijfsvoorheffing indienen :

Een eerste aangifte die betrekking heeft op de aan al de werknemers betaalde of toegekende bezoldigingen (dus zowel de bezoldigingen van personeel dat geen nacht- of ploegenwerk verricht, als de bezoldigingen van werknemers die wel nacht- en ploegenwerk verrichten). Deze aangifte moet volgende vermeldingen bevatten:

- in het vak "belastbare inkomsten": de door de werkgever voor die periode betaalde of toegekende belastbare bezoldigingen;
- in het vak "verschuldigde bedrijfsvoorheffing": de ingehouden bedrijfsvoorheffing.

Een tweede aangifte heeft uitsluitend betrekking op bezoldigingen van werknemers die de berekeningsbasis vormen voor deze vrijstelling van storting van de bedrijfsvoorheffing en het bedrag van de bedrijfsvoorheffing dat niet moet worden doorgestort. Deze aangifte moet volgende specifieke vermeldingen bevatten:

- in het vak "aard van de inkomsten": een code 06 voor nacht en ploegenarbeid;
 - in het vak "belastbare inkomsten": de door de werkgever voor die periode betaalde of toegekende belastbare bezoldigingen;
 - in het vak "verschuldigde bedrijfsvoorheffing": een negatief bedrag gelijk aan 10,7 % van de belastbare bezoldigingen.
2. Bovendien moet de werkgever een nominatieve lijst ter beschikking houden van de fiscus, met daarin vermeld voor elke werknemer die nacht- of ploegenarbeid verricht, de volledige identiteit en de periode van het jaar gedurende welke die werknemer ploegenarbeid of nachtarbeid heeft verricht.

B. FISCALE LASTENVERLAGING VOOR OVERUREN

Sinds 1 juli 2005 geldt zowel voor de werkgever als de werknemer een fiscaal gunstregime voor de eerste 65 overuren die een werknemer in een kalenderjaar presteert en recht geven op een overwerktoeslag.²

1. Fiscaal voordeel voor de werkgever

De werkgevers die bezoldigingen betalen of toekennen die betrekking hebben op door de werknemer gepresteerd overwerk en schuldenaar zijn van de bedrijfsvoorheffing worden ervan vrijgesteld een deel van die bedrijfsvoorheffing die verschuldigd is op de belastbare bezoldigingen waarin de bezoldigingen zijn inbegrepen die betrekking hebben op de door de werknemer gepresteerd overwerk naar de fiscus door te storten, op voorwaarde dat de genoemde voorheffing daadwerkelijk op die bezoldigingen wordt ingehouden.

² Als wettelijke basis gelden thans de artikelen 154bis en 275/1 van het Wetboek van inkomstenbelastingen 1992 en de artikelen 63/19, 95/1, 95/2 van het koninklijk besluit tot uitvoering van WIB 92 en bijlagen III bis en ter bij het koninklijk besluit. Zie ook de circulaire AFZ/2007-0449-1 (AFZ nr. 13/2007) van 16.07.2007 en de circulaire CI.RH.244/593.292 (AOIF 33/2008) van 22.09.2008, bijlage 2.

Deze regeling is van toepassing op :

- werkgevers onderworpen aan de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités wat de werknemers betreft die zijn onderworpen aan de arbeidswet van 16 maart 1971 en die vallen onder categorie 1 voor de toepassing van de structurele vermindering van de RSZ-werkgeversbijdragen;
- de ondernemingen die erkend zijn voor uitzendarbeid die uitzendkrachten ter beschikking stellen van in het eerste streepje bedoelde ondernemingen voorzover de uitzendkrachten worden tewerkgesteld in de functie van een werknemer van categorie 1 en voorzover zij overwerk presteren.

De niet te storten bedrijfsvoorheffing bedraagt een percentage van het bruto bedrag van de bezoldigingen dat als berekeningsgrondslag heeft gediend voor de overwerktoeslag voor de uren die als overuren gepresteerd werden (sociaal bruto). De berekeningsgrondslag voor de overwerktoeslag omvat alle overuren, d.w.z. ook de uren die niet uitbetaald worden, maar worden omgezet in inhaalrust.

Dat percentage bedraagt thans³ :

- 32,19 % voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 20 % van toepassing is (bouwsector);

³ Oorspronkelijk bedroeg het percentage 24,75 %. De programmawet van 27 december 2007 liet de Koning toe om vanaf 1 april 2007 het voordeel te verhogen voor de werknemer tot maximaal 66,81 % en voor de werkgever tot maximaal 32,19 %. Dit koninklijk besluit werd evenwel nooit genomen. De artikelen 25 en 26 van de wet van 17 mei 2007 houdende de uitvoering van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008 past de artikelen 154bis, derde lid en 275/1 van de WIB 1992 zoals gewijzigd door de programmawet aan en machtigt de Koning om vanaf 1 april 2007 het percentage voor de vrijstelling van de doorstortingsverplichting **in hoofde van de werkgever** te verhogen tot 32,19 % voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 20 % van toepassing is en 41,25 % voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 50 of 100 % van toepassing is en het percentage van de belastingvermindering **in hoofde van de werknemer** te verhogen tot 66,81 % voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 20 % van toepassing is en 57,75 % voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 50 of 100 % van toepassing is. De Koning heeft van deze mogelijkheid effectief gebruik gemaakt bij koninklijk besluit van 3 juni 2007 tot uitvoering van de artikelen 154bis, derde lid en 275/1 van de WIB 1992 waarbij voormelde percentages werden ingeschreven in de artikelen 63/19 en 95/1 van het koninklijk besluit ter uitvoering van de WIB 1992.

- 41,25 % voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 50 of 100 %. van toepassing is.

De vrijstelling geldt per jaar en per werknemer slechts voor de eerste 65 uren die hij als overwerk presteert.

Om de bedoelde vrijstelling van storting van de bedrijfsvoorheffing te verkrijgen, moet de werkgever, ter gelegenheid van zijn aangifte in de bedrijfsvoorheffing, het bewijs leveren dat de werknemers voor wie de vrijstelling wordt gevraagd, overwerk hebben gepresteerd tijdens de periode waarop die aangifte betrekking heeft.

De schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing moet een nominatieve lijst ter beschikking van de administratie houden met daarin, voor elke werknemer, de volledige identiteit, het aantal uren overwerk, de berekeningsgrondslag van de overwerktoeslag en de periode van het jaar gedurende dewelke die werknemer overwerk heeft gepresteerd.

De werkgevers die bezoldigingen betalen of toekennen die betrekking hebben op de door de werknemer gepresteerd overwerk moeten twee aangiften in de bedrijfsvoorheffing indienen:

Een eerste aangifte die betrekking heeft op de aan al de werknemers betaalde of toegekende bezoldigingen. Deze aangifte moet volgende vermeldingen bevatten:

- in het vak "belastbare inkomsten": het bruto belastbaar inkomen;
- in het vak "verschuldigde bedrijfsvoorheffing": de uiteindelijk verschuldigde bedrijfsvoorheffing.

Een tweede aangifte heeft uitsluitend betrekking op bezoldigingen van werknemers waarvoor vrijstelling van storting van de bedrijfsvoorheffing gevraagd wordt. Deze aangifte moet volgende specifieke vermeldingen bevatten:

- in het vak "aard van de inkomsten": een code 08 voor overuren van toepassing tot en met 31 maart 2007 en voor overuren van toepassing vanaf 1 april 2007 een code 44 als de vermindering 41,25% bedraagt en een code 45 als de vermindering 32,19 % bedraagt;

- in het vak "belastbare inkomsten": de berekeningsgrondslag die heeft gediend voor de berekening van de overwerktoeslag van de werkelijk gepresteerde overuren in die periode. Hier mogen enkel de eerste 65 uren overwerk van iedere werknemer worden vermeld;
- in het vak "verschuldigde bedrijfsvoorheffing": een negatief bedrag gelijk aan 24,75 %, 32,19 % of 41,25 % (naargelang het geval) van het bruto bedrag van de bezoldigingen, dat als berekeningsbasis heeft gediend voor de berekening van de overwerktoeslag.

Vanaf 1 januari 2008 wordt de bedrijfsvoorheffing op de overuren vastgesteld volgens de normale schalen I, II of III van de bedrijfsvoorheffing. Het bedrag van de niet te storten bedrijfsvoorheffing moet niet worden beperkt tot de bedrijfsvoorheffing die daadwerkelijk betrekking hebben op het door de werknemer gepresteerd overwerk. De vrijgestelde bedrijfsvoorheffing kan dus ook betrekking hebben op de bedrijfsvoorheffing die is ingehouden op de andere (gewone) bezoldigingen van de werknemer die in dezelfde aangifte van de bedrijfsvoorheffing is opgenomen.

2. Fiscaal voordeel voor de werknemer

Er wordt een belastingvermindering verleend aan de werknemers:

- die onderworpen zijn aan de arbeidswet van 16 maart 1971 en die tewerkgesteld zijn door een werkgever onderworpen aan de wet van 5 december 1968 aangaande de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités;
- en die gedurende het belastbare tijdperk overwerk hebben gepresteerd dat, overeenkomstig artikel 29 van de arbeidswet van 16 maart 1971 of artikel 7 van het koninklijk besluit nr. 213 van 26 september 1983 betreffende de arbeidsduur in de ondernemingen die onder het paritair comité voor het bouwbedrijf ressorteren, recht geeft op een overwerktoeslag.

Het percentage van de belastingvermindering bedraagt thans⁴ :

- 66,81 pct. voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 20 pct. van toepassing is;

⁴ Zie voetnoot 3.

- 57,75 pct. voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 50 of 100 pct. van toepassing is,

van het totaal van de berekeningsgrondslagen voor de overwerktoeslag betreffende de uren die de werknemer tijdens het belastbare tijdperk als overwerk heeft gepresteerd.

Indien meer dan 65 uren als overwerk zijn gepresteerd, wordt dat totaal slechts in aanmerking genomen ten belope van een deel dat wordt bepaald door de verhouding tussen, eensdeels, 65 uren en, anderdeels, het totaal van de uren die als overwerk zijn gepresteerd.

De belastingvermindering mag nooit meer bedragen dan de belasting die verschuldigd is op de bezoldigingen die begrepen zijn in de netto belastbare beroepsinkomsten.

De belastingvermindering voor de werknemer wordt ook doorgerekend in de bedrijfsvoorheffing. De vermindering voor overuren wordt daardoor toegepast na de verminderingen van de bedrijfsvoorheffing voor kinderen ten laste, de vermindering voor andere gezinslasten en de vermindering voor persoonlijke bijdragen voor extra-wettelijke pensioenen.

De vermindering bedraagt voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 50 of 100 % van toepassing is 57,75 % en voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 20 % van toepassing is 66,81 % van het sociale brutobedrag van de bezoldigingen (dit is vóór aftrek van de verplichte inhoudingen ter uitvoering van de sociale wetgeving of van een ermee gelijkgesteld wettelijk of reglementair statuut), dat als berekeningsbasis heeft gediend voor de berekening van de overwerktoeslag.⁵

⁵ Koninklijk besluit van 3 juni 2007 tot wijziging van het KB/WIB 92 op het stuk van de bedrijfsvoorheffing dat bijlage III van het KB/WIB 92 wijzigt.

BIJLAGE II : RETROACTA

A. FISCALE LASTENVERLAGING OP PLOEGEN- EN NACTARBEID

1. In het kader van de werkgelegenheidsconferentie die plaats vond van 19 september tot 14 oktober 2003 hebben de sociale partners de regering gevraagd een maatregel te voorzien die de extra kosten verbonden aan ploegen- en nachtarbeid kan compenseren.

In de besluiten van de werkgelegenheidsconferentie werd er dan ook tussen de regering en de sociale partners afgesproken dat “er een maatregel zal genomen worden met betrekking tot de kost van ploegenarbeid. Deze maatregel moet eenvoudig toepasbaar, beduidend, snel voelbaar en controleerbaar zijn.” Er werd hierbij wel onderstreept dat het hier gaat om een maatregel die dient “om de competitiviteit van de Belgische ondernemingen op een duurzame manier te versterken ten opzichte van onze handelspartners en om de positie van sommige doelgroepen op de arbeidsmarkt op een duurzame wijze te verbeteren.”

2. In opvolging van de werkgelegenheidsconferentie werd in artikel 301 van de programmawet van 22 december 2003 voorzien dat ondernemingen waarin ploegenarbeid of nachtarbeid wordt verricht, ervan vrijgesteld worden een bedrag aan bedrijfsvoorheffing gelijk aan 1 % van de belastbare bezoldigingen waarin die ploegenpremies zijn inbegrepen, aan de Schatkist door te storten. Krachtens artikel 302 diende de inwerkingtreding bij koninklijk besluit te worden vastgelegd.

In de memorie van toelichting bij deze artikelen werd erop gewezen dat “in de totale loontrekkende werkgelegenheid één werknemer op vijf in ploegenarbeid werkt. Ploegenarbeid komt zowat in alle sectoren en types van ondernemingen voor. Het is vaak het enige antwoord dat een onderneming kan bieden op de steeds verdergaande globalisering van de economie en de daaraan gekoppelde flexibilisering. Ploegenarbeid confronteert werkgevers echter vaak met extra kosten ten opzichte van deze werknemers in vergelijking met andere werknemers. Voorzieningen zoals bijvoorbeeld openbaar vervoer of kinderopvang zijn op atypische werkuren immers minder voorhanden of zelfs onbestaande. Dit verplicht de werkgever tot het maken van extra kosten.”¹

¹ Parl. Doc., Kamer, nrs. 51-0473/001 en 51-0474/001, p.152.

3. In uitvoering van de programmawet werden bij koninklijk besluit van 16 juni 2004 de formaliteiten van deze maatregel vastgelegd en werd de inwerkingtreding voorzien vanaf 1 juli 2004.
4. Om tegemoet te komen aan een groot aantal lacunes en onbeantwoorde vragen in de wetgeving werd de circulaire Ci.RH.244/568.064 (AOIF 3/2005) van 11.01.05 uitgevaardigd.

Zo wordt op de vraag “komt occasionele tewerkstelling in een stelsel van ploegen- of nachtarbeid in aanmerking voor de maatregel” in de circulaire volgend antwoord gegeven :

“De occasionele tewerkstelling van werknemers in een ploegen- of nachtstelsel komt in aanmerking voor de toepassing van de beoogde maatregel voor zover althans daadwerkelijk een ploegenpremie of premie voor nachtwerk wordt toegekend.

Concreet betekent dit dat elke in artikel 31, tweede lid, 1° en 2°, WIB 92 bedoelde bezoldiging waarin een ploegenpremie of een premie voor nachtwerk vervat zit en waarvoor bedrijfsvoorheffing is ingehouden, in aanmerking mag worden genomen om de berekeningsgrondslag te bepalen waarop het percentage van de niet te storten bedrijfsvoorheffing moet worden berekend.

Naar analogie met de algemene regel die geldt inzake de aangiftermijn voor de bedrijfsvoorheffing (artikel 312 WIB 92 en artikel 90, § 1, eerste lid KB/WIB 92) wordt de bezoldiging op maandbasis in aanmerking genomen voor de samenstelling van de in het vorige lid bedoelde berekeningsgrondslag. Het is daarbij niet vereist dat de betrokken werknemer gedurende de ganse maand ononderbroken in een ploegenstelsel of een stelsel van nachtarbeid zou hebben gewerkt.”

Bovendien wordt op de vraag of “er een maandelijkse minimumprestatie in een ploegenstelsel moet zijn” geantwoord :

“Er wordt geen minimumprestatie vereist. Zodra de bezoldiging een ploegen- of nachtpremie voor effectief verrichte ploegen- of nachtarbeid bevat en er voor die bezoldiging bedrijfsvoorheffing is ingehouden, komt de volledige maandbezoldiging in aanmerking voor de samenstelling van de in nr. 15 vermelde berekeningsgrondslag.”

5. In het kader van het ontwerp van interprofessioneel akkoord voor de periode 2005-2006 hebben de sociale partners aan de federale regering gevraagd om vrijstelling van doorstorting van de verschuldigde bedrijfsvoorheffing toegepast op toegekende premies voor ploegen- en nachtarbeid van 1% op de verschuldigde lonen te verhogen tot 2,5%.
6. Bij gebrek aan bekrachtiging van het ontwerp van interprofessioneel akkoord voor de periode 2005-2006 heeft de regering beslist de bepalingen van dit akkoord zelf in een wet te gieten. De wet houdende diverse bepalingen betreffende het sociaal overleg van 3 juli 2005 heeft dan ook deze verhoging tot 2,5 % ingevoerd vanaf 1 juli 2005. Tevens werd door deze wet vastgelegd in welke omstandigheden ondernemingen die erkend zijn voor uitzendarbeid, kunnen worden aangemerkt als een onderneming waar ploegen- en nachtarbeid wordt verricht.
7. Bij koninklijk besluit van 4 augustus 2005 werd dit percentage ook aangepast in het KB/WIB 92.
8. In het Generatiepact van 11 oktober 2005 heeft de regering de wil uitgedrukt de tewerkstelling en het concurrentievermogen te ondersteunen met nieuwe lastenverlagingen (sociaal en fiscaal) op de arbeidskost met als duidelijke doelstelling maatregelen nemen daar waar ze het meest doeltreffend zijn inzake jobcreatie.
9. Artikel 108 van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact trekt de vrijstelling op de bedrijfsvoorheffing vanaf 1 januari 2006 op tot 5,63 % en verleent aan de Koning de mogelijkheid om de vrijstelling van doorstorting te verhogen tot 10,7 %. De memorie van toelichting verantwoordt deze verhogingen als volgt : "Omwille van de loonkosthandicap die België heeft ten opzichte van andere landen wordt gelijktijdig met de invoeging van de desbetreffende bepalingen in het WIB 92, de vrijstelling van storting van de bedrijfsvoorheffing op de lonen van ploegenarbeiders opgetrokken tot 5,63 % van het referentieloon. Binnen dezelfde filosofie wordt aan de Koning de mogelijkheid geboden om de vrijstelling van doorstorting te verhogen met maximaal 10,7 %. De regering verwacht wel dat er tussen de sociale partners en de industrie een sociaal akkoord wordt afgesloten met een even groot effect."¹
10. Bij koninklijk besluit van 22 augustus 2006 werden alle uitvoeringsregels met betrekking tot de verschillende systemen van vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing, die tot dan toe vervat waren in afzonderlijke besluiten, in één reglementaire tekst samengebracht.

¹ Parl. Doc., Kamer, nr. 51-2128/001, p.60.

11. In het akkoord van 20 september 2006 zijn de sociale partners overeen gekomen om, "teneinde het economisch draagvlak en de concurrentiekracht van het bedrijfsleven te versterken alsook bij te dragen tot de ontwikkeling van kwaliteitsvolle werkgelegenheid, de werkgeverslasten op ploegen- en nachtarbeid verder te verlagen." Zij hebben voorgesteld "om, binnen het bestaande systeem, de korting van 5,63 %, zonder bijkomende, andere voorwaarden op te trekken tot 10,7 % en dit ten laatste op 1 juli 2007." Volgens hen zijn er in de Competiviteitsverklaring van 27 maart 2006 voldoende garanties ingebouwd opdat deze lastenverlaging niet zou aangewend worden om de loonsverhogingen te financieren.

12. De verhoging tot 10,7% vanaf 1 april 2007 werd ingevoerd bij koninklijk besluit van 21 december 2006.

In de notificatie van 24 oktober 2006 met betrekking tot het budget 2007 werd bij de beslissing om de vrijstelling van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing voor ploeg- en nachtarbeid te verhogen van 5,63 % tot 10,7 % vermeld dat :

"Cumul tussen twee verschillende systemen van niet doorstorting van de bedrijfsvoorheffing moet worden vermeden. Bovendien moet eveneens vermeden worden dat de maatregel van toepassing zou zijn op exceptionele ploeg- of nachtarbeid".

De circulaire Ci.RH.244/568.064 (AOIF 3/2005) van 11.01.05 van het ministerie van Financiën werd naar aanleiding van deze beslissing niet aangepast.

13. In de notificaties van het conclaaf inzake de begroting 2008 (februari 2008, interim-regering), wordt uitdrukkelijk voorzien dat, in het kader van de onderhandelingen betreffende de enveloppe voor de welvaartsaanpassing 2002-2010 en uiterlijk in het kader van het interprofessioneel akkoord 2009-2010, de sociale partners een voorstel zullen doen om de bestaande maatregel voor de ploegenpremies te versterken, wat de regering gunstig zal onthalen voor zover het percentage van het voordeel maximum op 15,6% wordt gebracht en deze lastenverlaging niet wordt aangewend voor de financiering van loonsverhogingen.

In de Algemene toelichting bij de begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2008 is in het eerste deel over het regeringsbeleid in 2008 in hoofdstuk III inzake het werkgelegenheidsbeleid volgende passus opgenomen :

“Het beleid van verlaging van de indirecte kosten voor de werkgevers wordt ook in 2008 voortgezet. Dit gebeurt op een gecibleerde manier, zodat een maximaal effect op de werkgelegenheid kan worden bereikt, met beperkte budgettaire middelen. Bovendien wordt aan de sociale partners gevraagd om in het kader van de enveloppe voor de welvaartsaanpassingen 2009-2010 een voorstel te doen tot versterking van de bestaande aftrek voor ploegenpremies. De regering zal zo'n voorstel, dat uiterlijk moet klaar zijn in het kader van de opmaak van het interprofessioneel akkoord 2009-2010, gunstig ontvangen, voor zover de grens van 15,6 % niet overschreden wordt en voor zover deze verlaging niet wordt toegewezen aan loonsverhogingen.”²

14. Het Regeerakkoord van 20 maart 2008 voorziet dat “rekening houdend met de beslissingen van de interimregering, de regering, in het kader van de onderhandelingen over het komend interprofessioneel akkoord, bereid is om voorstellen van de sociale partners tot uitvoering te brengen met betrekking tot (o.a.): het versterken van de bestaande maatregelen voor de nacht- en ploegenarbeid voor zover de verhoging van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing tot maximum 15,6 % niet gebruikt wordt voor de financiering van loonsverhogingen;”
15. In de circulaire Ci. RH.244/593.292 (AOIF 33/2008) van 22 september 2008 publiceerde de fiscale administratie een commentaar op de diverse vrijstellingen van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing. Bijdrage 6 bevat een basisnota met betrekking tot ploegen- en nachtarbeid.

B. FISCALE LASTENVERLAGING OP OVERUREN

1. In het ontwerp van interprofessioneel akkoord voor de periode 2005-2006 hebben de sociale partners onder het punt aanmoediging van de werkgelegenheid nota genomen van de wil van de regering om de lasten op arbeid te verlagen ter promotie van het economisch weefsel.

In dit kader hebben zij aan de federale regering gevraagd om de kosten van de eerste 65 overuren per werknemer en per jaar te verminderen door middel van een via de fiscaliteit toe te passen mechanisme. Zij wensten daarbij dat het voordeel zal verdeeld worden in gelijke delen tussen de werknemer en de werkgever voor elk van deze gepresteerde overuren. Het voordeel diende voor elke partij gelijk te zijn aan de uitkomst van de volgende berekening : 16,5 % berekend op alle loonbestanddelen die met het overuur verband houden (basisloon en overurentoeslag).

² Parl. Doc. Kamer, nr. 52-0992/001, p.66-67.

Zij stellen daartoe voor dat 33% van het basisloon én de toeslag voor het overuur wordt afgetrokken van de verschuldigde bedrijfsvoorheffing die aan de fiscus moet doorgestort worden. Wat niet wordt doorgestort wordt dan verdeeld onder de werkgever en de werknemer waardoor elk een voordeel gelijk aan 16,5% van het basisloon én de toeslag voor het overuur geniet.

Ten aanzien van deze lastenverlaging herbevestigen de sociale partners hun engagement van de werkgelegenheidsconferentie m.n. dat deze lastenverlaging dient om de competitiviteit van de bedrijven op een duurzame manier te versterken ten opzichte van onze handelspartners en om de positie van sommige doelgroepen op de arbeidsmarkt op een duurzame wijze te verbeteren.

2. Bij gebrek aan bekrachtiging van het ontwerp van interprofessioneel akkoord voor de periode 2005-2006 heeft de regering beslist de bepalingen van dit akkoord zelf in een wet te gieten. De wet houdende diverse bepalingen betreffende het sociaal overleg van 3 juli 2005 heeft dan ook vanaf 1 juli 2005 de kosten van de eerste 65 overuren die recht geven op een overwerktoeslag per werknemer en per jaar vermindert via een fiscaal mechanisme. Het voordeel wordt gedeeld in gelijke delen tussen werknemer en werkgever. De belastingsvermindering voor de werknemer en de vrijstelling van doorstorting van een deel van de bedrijfsvoorheffing wordt vastgesteld op 24,75 %. Het feit dat het percentage op 24,75 werd vastgesteld heeft te maken met het feit dat volgens de memorie van toelichting de tekst vereenvoudigd wordt en het voordeel berekend wordt op het brutoloon dat als grondslag van de berekening van de overwerktoeslag dient in plaats van op het basisloon én de overwerktoeslag³.
3. Bij koninklijk besluit van 4 augustus 2005 wordt artikel 90, §1 van het KB/WIB 92 aangevuld teneinde rekening te houden met dit nieuwe stelsel van vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing.
4. In het akkoord van 20 september 2006 zijn de sociale partners overeen gekomen om de onderbenutting van de in het Generatiepact voorziene enveloppe voor lastenverlagingen correct en integraal aan te wenden voor de versterking van de reeds bestaande korting op extra gepresteerde uren in het kader van de strijd tegen zwartwerk. Zij verbinden zich ertoe voor het einde van het jaar afspraken te maken over de concrete modaliteiten van dit voorstel, zonder dat evenwel deze lastenverlaging ertoe mag leiden dat een extra gepresteerd uur goedkoper wordt dan een gewoon gepresteerd uur.

³ Parl. Doc. Kamer, nr. 51-1767/001, p.17.

5. De programmawet van 27 december 2006 (I) verleent de Koning de mogelijkheid om vanaf 1 april 2007 het percentage van 24,75 voor de belastingsvermindering toegekend aan de werknemer te verhogen tot maximum 66,81 % en voor de vrijstelling van doorstorting aan de werkgever naar maximum 32,19 %.
6. Het koninklijk besluit van 22 augustus 2006 bundelt de diverse regelingen van vrijstelling van de doorstortingsplicht door ze te groeperen in een nieuw hoofdstuk van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelasting. Tevens wordt de manier om in dergelijk geval de bedrijfsvoorheffing aan te geven sterk vereenvoudigd en geüniformiseerd.
7. In het interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008 stellen de sociale partners onder het punt arbeidsorganisatie en kwaliteit van de arbeid dat "een moderne economie nood heeft aan bedrijven die op een soepele wijze kunnen inspelen op de noden van de markt en de klanten. Een moderne arbeidsorganisatie moet daarmee rekening houden en moet ongewilde neveneffecten van de bestaande reglementering wegwerken. Daarbij moet vooral vermeden worden dat het voordeliger wordt om economische activiteiten in niet-wettelijke omstandigheden te laten verlopen. Erger nog, men moet vermijden dat economische activiteit niet plaatsvindt omwille van administratieve complexiteiten of te rigide regels.

Om hieraan te verhelpen komen de sociale partners overeen om o.a. de bestaande fiscale maatregel voor overuren, zoals afgesproken in het septemberakkoord omtrent welvaartsaanpassingen en lastenverlagingen, te versterken, en dit in het kader van de strijd tegen het zwartwerk. Werkgever en werknemer moeten beiden van het versterkte voordeel genieten, zodat het zowel voor de werkgever als de werknemer lonender is om overuren officieel te presteren, zonder dat evenwel deze lastenverlaging er mag toe leiden dat een extra gepresteerd uur goedkoper wordt dan een gewoon gepresteerd uur".

De concrete modaliteiten van deze maatregel werden in bijlage I als volgt vastgelegd:

"De lastenverlaging wordt toegekend op de lonen voor de eerste 65 extra gepresterde uren waarvoor wettelijk overloon verschuldigd is (vandaag respectievelijk 20%, 50% of 100%). De berekeningswijze van de bestaande maatregel wordt in de versterkte maatregel verder gezet. Om te verhinderen dat een extra gepresteerd uur goedkoper wordt dan een gewoon gepresteerd uur, worden de nieuwe percentages van het versterkt voordeel als volgt bepaald :

- voor een extra gepresteerd uur waarop een wettelijk overloon van (op heden) 50% of 100% van toepassing is, wordt de volgende verdeling van het voordeel van de lastenverlaging over de werkgever en de werknemer toegepast : 41,25% / 57,75%;
- voor een extra gepresteerd uur waarop een wettelijk overloon van 20% van toepassing is, wordt de volgende verdeling van het voordeel van de lastenverlaging over de werkgever en de werknemer toegepast : 32,19% / 66,81%.

Los van het bovenstaande wensen de sociale partners oneigenlijk gebruik van deze maatregel tegen te gaan. Daartoe stellen ze voor de volgende maatregelen te nemen:

- via een omzendbrief van de fiscale administratie worden de regels van de bestaande en aldus versterkte maatregel duidelijk uiteengezet, opdat deze correct kan worden toegepast;
- om meer transparantie na te streven voor de werknemers wordt na technisch advies nagegaan of en hoe het voordeel voor de werknemer kan vermeld worden op de loonfiche.”⁴

8. De wet van 17 mei 2007 houdende uitvoering van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008 past de in de programmawet van 27 december 2006 (I) voorziene maximapercentages die nooit werden toegepast aan. Krachtens deze wet kan de Koning vanaf 1 april 2007 het oorspronkelijk percentage van 24,75 % in hoofde van de werkgever aanpassen tot maximum 32,19 % voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 20 % van toepassing is en tot maximum 41,25 % voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 50 of 100 % van toepassing is en in hoofde van de werknemer tot maximum 66,81 % voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 20 pct. van toepassing is en tot maximum 57,75 % voor een gepresteerd uur waarop een wettelijke overwerktoeslag van 50 of 100 % van toepassing is.

⁴ Tot op heden werd er nog geen gevolg gegeven aan de wens van de sociale partners om oneigenlijk gebruik van de fiscale lastenverlaging op overuren tegen te gaan. Er werd wel een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten door de FOD WASO uitgewerkt, maar er werd aan dit ontwerp geen gevolg gegeven. Bovendien was dit ontwerp van koninklijk besluit enkel van toepassing op de bouwsector.

In de bouwsector waar een overwerktoeslag geldt van 20 % zou het percentage van 41,25 % in hoofde van de werkgever tot gevolg hebben gehad dat een overuur voor de werkgever goedkoper wordt dan een gewoon uur. Vandaar het verschil in tarief.

Volgens de memorie van toelichting “wenst de regering de bestaande lastenverlaging op overuren te versterken, zoals de sociale partners voorstellen. Overwerk is een realiteit, die in praktijk echter veelal buiten het arbeidscircuit wordt gefinancierd. Doel is met de nieuwe lastenverlaging de nadruk te leggen op de werknemer - nu wordt het voordeel gelijk verdeeld over werkgever en werknemer - om ervoor te zorgen dat hij of zij netto meer overhoudt en het niet langer interessant wordt om overuren in het zwart te presteren. Hierbij wordt ervoor gewaakt dat een overuur niet goedkoper wordt dan een gewoon arbeidsuur. Door een goede, doelgerichte lastenverlaging kan heel wat zwartwerk witwerk worden. Zo bouwt de werknemer meer pensioenrechten op, werkt hij verzekerd en houdt hij er meer aan over. Op die manier moet dit ook een voor de sociale zekerheid gunstige situatie worden, gezien meer uren worden aangegeven. Aangezien de sociale partners de verhoging in onderling overleg hebben vastgelegd in functie van de grootte van de wettelijke overwerktoeslag moeten de artikelen van het wetboek van de inkomstenbelasting in die zin worden aangepast.”⁵

9. Het koninklijk besluit van 3 juni 2007 tot uitvoering van het Wetboek van inkomstenbelasting heeft onmiddellijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid voorzien door de wet van 17 mei 2007 en heeft de in de wet vastgelegde maxima effectief van kracht gemaakt vanaf 1 april 2007.

De belastingvermindering voor de werknemer wordt ook doorgerekend in de bedrijfsvoorheffing. Een tweede koninklijk besluit van 3 juni 2007 heeft daarom voorzien in een aanpassing van bijlage III van het KB/ WIB 1992 en het koninklijk besluit van 8 juni 2007 in een wijziging van het KB/ WIB 1992 op het stuk van de bedrijfsvoorheffing.

10. In de circulaire AFZ/2007-0449-1 van 16.07.2007 publiceerde de fiscale administratie een commentaar inzake de aspecten van de wet van 17 mei 2007 die betrekking hebben op de personenbelasting.⁶

⁵ Parl. Doc., Kamer, nr 51-3011/001, p.14.

⁶ De circulaire AFZ/2007-0449-1 van 16.07.07 met betrekking tot de fiscale lastenverlaging voor overuren beperkt zich hoofdzakelijk tot het opnemen van de bepalingen van de wet van 17 mei 2007 houdende uitvoering van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008 en de koninklijke besluiten van 3 juni 2007.

11. Het Regeerakkoord van 20 maart 2008 voorziet dat “rekening houdend met de beslissingen van de interimregering, de regering, in het kader van de onderhandelingen over het komend interprofessioneel akkoord, bereid is om voorstellen van de sociale partners tot uitvoering te brengen met betrekking tot (o.a.): de overuren, meer bepaald wat betreft het aantal, het fiscale stelsel en de werkgeversbijdragen die er betrekking op hebben.”

12. In de circulaire Ci. RH.244/593.292 (AOIF 33/2008) van 22 september 2008 publiceerde de fiscale administratie een commentaar op de diverse vrijstellingen van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing. Bijlage 2 bevat een basisnota met betrekking tot overwerk.

13. In de circulaire Ci.RH.244/573.732 (AOIF 34/2008) van 26 september 2008 publiceerde de fiscale administratie een commentaar op enerzijds de belastingsvermindering ten name van de werknemers ingevolge het presteren van overwerk dat recht geeft op een overwerktoeslag en anderzijds de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing ten name van de werkgevers ingevolge het betalen of toekennen van bezoldigingen die betrekking hebben op de door de werknemer ge-presteerd overwerk.

BIJLAGE III : MACRO-ECONOMISCHE KOSTPRIJSBEREKENING VAN DE MAATREGELEN OP BASIS VAN DE GEGEVENS AFKOMSTIG VAN DE FOD FINANCIËN

A. Op maandbasis

Wat de vermindering voor ploegen- en nachtarbeid betreft, kunnen uit de gegevens van de Fod Financiën volgende vaststellingen gemaakt worden :

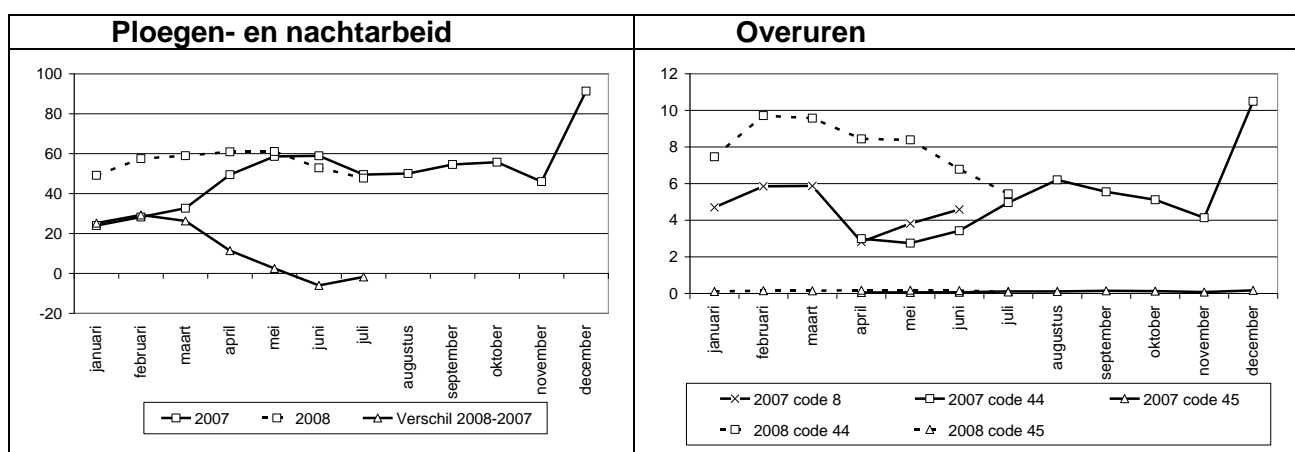
- in vergelijking met vorig jaar lagen de verminderingen voor ploegen- en nachtarbeid in de eerste drie maanden van dit jaar beduidend hoger, wat normaal is gezien het percentage in de eerste drie maanden van 2007 nog 5,63 % bedroeg, tegenover 10,7 % in 2008;
- vanaf april wordt het verschil kleiner om uiteindelijk in de maanden juni en juli onder het niveau van vorig jaar te komen;
- opvallend in het jaarprofiel is dat de korting in de maand december extra hoog is, wat erop wijst dat het gewone brutomaandloon van de maand december wat hoger ligt, wellicht door de uitbetaling van andere premies dan deze voor ploegen- en nachtarbeid. Dit is een belangrijke factor voor het bepalen van een raming voor de korting op jaarbasis voor 2008.

Inzake overuren is het heel moeilijk conclusies te trekken aangezien het systeem pas in april 2007 (oude code 8 vervalt en twee nieuwe codes komen in de plaats) is gewijzigd en moeilijk te vergelijken valt:

- Wat betreft de derde soort overuren (code 45 op de bedrijfsvoorheffingenaangifte voor de bouwsector) lijkt de vermindering niet van de grond te komen, toch bedraagt de vermindering in de vergelijkbare maanden april-juli ruim twee maal zoveel als in dezelfde maanden van 2007 (592.000 tegenover 278.000 euro);
- Ook de vermindering in de andere sectoren (code 44 op de bedrijfsvoorheffingenaangifte) ligt in de overlappende maanden april-juli hoger dan vorig jaar, nl. 29 miljoen € tegenover 14 miljoen € vorig jaar.

- Ook de vaststelling dat in de maand december de vermindering veel hoger ligt is hier duidelijk, dit wijst erop dat de bruto belastbare bezoldigingen in de maand december veel hoger liggen dan in de 11 andere maanden van het jaar, wellicht door het grotere aantal overuren dat in de periode rond de eindejaarsperiode moet worden verricht.

Grafiek 1-1 : Vermindering bedrijfsvoorheffing voor ploegen- en nachtarbeid / overuren, maandprofiel 2007 en 2008, in miljoen €

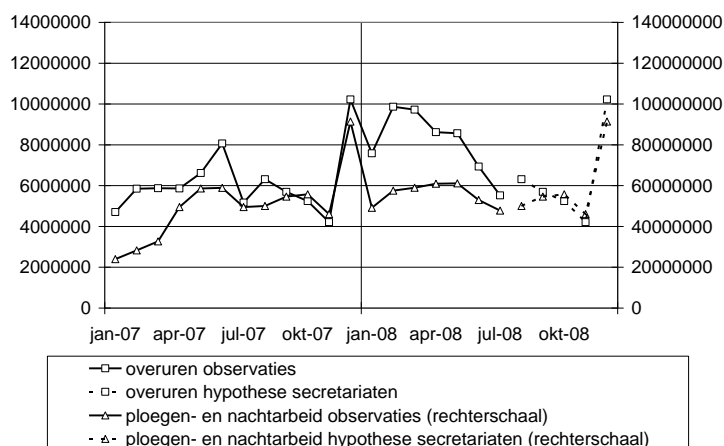

Bron : Fod Financiën; berekeningen secretariaten

B. Op jaarbasis

De berekening van de totale kostprijs van de maatregelen kan best gebeuren op basis van de meest recent beschikbare cijfers. Op dit ogenblik hebben de Raden de maandcijfers ontvangen tot en met de maand juli 2008. Op basis van de hiervoor genoemde kenmerken van het maandprofiel van beide bedrijfsvoorheffingverminderingen is het niet evident om een extrapolatie naar het volledige jaar 2008 te maken. Er zijn namelijk geen extrapolaties op maandbasis van de brutomaandlonen die als basis voor deze vermindering dienen beschikbaar. Het effect van de conjunctuur zou normaal gezien tot uiting moeten komen in de brutolonen.

Grafiek 1-2 : Vermindering ploegen- en nachtarbeid 2007-2008

Bron: Fod Financiën, berekeningen secretariaat

Wat betreft de vermindering voor ploegen- en nachtarbeid / overuren is het duidelijk dat het berekenen van het jaarcijfer voor 2008 op basis van de eerste zeven maanden door een eenvoudige extrapolatie via regel van 3 (delen door 7 en vermenigvuldigen met 12) weinig zin heeft, gezien het speciale effect in december (zie Grafiek 1-2). Logischer lijkt aan te nemen dat de 5 resterende maanden van het jaar 2008 eenzelfde bedrag aan vermindering wordt aangevraagd als in 2007 en dit bedrag bij te voegen bij wat reeds de eerste 7 maanden van 2008 is toegekend. Voor ploegen- en nachtarbeid is het bedrag van 298,6 miljoen € toegevoegd aan de eerste 7 maanden van het jaar. Voor de overuren is dit, opgesplitst in de twee nieuwe codes (44 voor de andere sectoren dan de bouw) 31,5 miljoen € en 0,6 miljoen € voor de bouwsector. Dit gecumuleerd bedrag vindt u in Tabel 1-1 bij kolom 2008 (2).

De kolommen 2007(1) en 2008(1) zijn wat betreft de onderverdeling van de vermindering voor overuren, niet vergelijkbaar aangezien de opsplitsing van de code 8 in 2 nieuwe codes 44 en 45 vanaf 1 april 2007 is ingegaan.

Worden niet meegenomen in de berekeningen, alle andere factoren zoals:

- de impact van de conjunctuur, in huidige context waar meer gebruik wordt gemaakt van technische werkloosheid en waar wegens een gebrek aan vraag ploegen worden afgeschaft om een productiedaling op te vangen, is het mogelijk dat de verminderingen lager uitkomen dan verwacht.
- de impact van nieuwe bedrijven die gezien de ruimere bekendheid van de maatregel toetreden tot het systeem.

- de impact van brutoloonstijgingen in de komende maanden.

Tabel 1-1 : Overzicht verminderingen bedrijfsvoorheffing voor ploegen- en nachtarbeid / overuren

	code	voordeel voor	2006	2007	2007 (1)	2008 (1)	2008 (2)	2007/2006	2008/2007	
			in euro						in mio. euro	
Ploegen- en nachtarbeid										
Art. 275/5, WIB 92	06		- 343.439.474	- 599.546.617	- 301.334.333	- 395.624.353	- 693.836.637	- 256	- 94	
Overuren										
	08	totaal	- 47.762.259	- 27.293.246	- 27.293.246					
Vermindering tot 31 maart 2007 (3)		werkgever	- 23.881.130	- 13.646.623	- 13.646.623					
		werknemer	- 23.881.130	- 13.646.623	- 13.646.623					
	44	totaal	- 45.654.254	- 14.114.333	- 14.114.333	- 56.403.621	- 87.885.844	- 46	- 42	
Vermindering andere sectoren (4)		werkgever	- 19.403.058	- 5.881.443	- 5.881.443	- 23.503.389	- 36.622.031	- 19	- 17	
		werknemer	- 26.251.196	- 8.232.891	- 8.232.891	- 32.900.232	- 51.263.813	- 26	- 25	
	45	totaal	- 935.839	- 278.297	- 278.297	- 1.019.605	- 1.646.219	- 1	- 1	
Vermindering bouwsector (5)		werkgever	- 310.605	- 90.502	- 90.502	- 331.576	- 535.350	- 0	- 0	
		werknemer	- 625.234	- 187.795	- 187.795	- 688.029	- 1.110.869	- 1	- 0	
Totaal overuren		totaal	- 47.762.259	- 73.883.339	- 41.685.876	- 57.423.226	- 89.532.063	- 26	- 16	
		werkgever	- 23.881.130	- 33.360.286	- 19.618.568	- 23.834.964	- 37.157.382	- 9	- 4	
		werknemer	- 23.881.130	- 40.523.053	- 22.067.308	- 33.588.262	- 52.374.681	- 17	- 12	
Ploegen- en nachtarbeid + Overuren			-391.201.733	-673.429.956	- 343.020.209	- 453.047.579	-783.368.700	- 282	- 110	

Noten: (1) maanden januari tot en met juli (2) raming van de secretariaten

(3) Art. 275/1, WIB 92, van toepassing tot en met 31 maart 2007

(4) Art. 275/1, 4de lid, 2de streepje, WIB 92, van toepassing vanaf 1 april 2007

(5) Art. 275/1, 4de lid, 1ste streepje, WIB 92, van toepassing vanaf 1 april 2007

Bron : Fod Financiën; berekeningen secretariaten

C. Berekening versterking maatregelen op jaarbasis

Op basis van informatie die ons werd verschaft vanuit de beleids-cel van de eerste minister zou er op dit ogenblik op interkabinettenniveau gerekend worden met een cijfer van een kostprijs voor de schatkist van 55 miljoen € per %-punt verhoging van de korting voor ploegen- en nachtarbeid (in tegenstelling tot 47 miljoen twee jaren geleden bij het opstellen van de begroting 2007).

Op basis van de berekeningen die de secretariaten maakten kan worden vastgesteld dat de kostprijs per procentpunt voor 2007 op jaarbasis 64 miljoen € bedraagt en voor 2008, mits de door de secretariaten veronderstelde hypothese tot het einde van het jaar, zou de kost uitkomen op 65 miljoen € per procentpunt¹. De kost voor een verhoging van 10,7% naar 15,6 % zou dan uitkomen op **311 mio €** (gerekend met het cijfer van 64 mio € voor 2007) of **317 mio €** (gerekend met het cijfer van 65 mio voor 2008), met als belangrijke hypothese een gelijkblijvend aantal gebruikers.

¹ De kostprijs per procentpunt van de eerste zeven maanden van 2008 bedraagt 62,2 mio €.

Voor de overuren werd gevraagd om de kosten voor de schatkist van volgende maatregelen te becijferen :

- verhoging van het aantal toegelaten overuren met korting van 65 uren tot maximaal 130 uren;
- een verhoging van de verminderingpercentages voor de andere sectoren dan de bouwsector van 41,25 % tot 61,5 % of 70 %.

Op deze vragen kan slechts een antwoord worden gegeven mits een aantal hypothesen:

- simulatie 1: alle werknemers die vandaag reeds meer dan 65 overuren presteren genieten van de bijkomende korting voor de overuren tussen 65 en 130 overuren. Bijkomende werkhypothese : de werknemers die nu minder dan 65 uren overwerk verrichten verhogen hun aantal overuren niet. De toename van het aantal toegelaten overuren met korting leidt onder deze hypothese tot een stijging met 50 % van het aantal overuren met overloon en korting. De kostprijs bedraagt dan 50 % van 89,5 mio € of **44,7 mio €**. De cijfers inzake het aantal gepresteerde overuren zijn afkomstig van de arbeidskrachtenenquête over 2006 en 2007. Daaruit blijkt dat het aantal werknemers dat beweert meer dan 65 overuren te leveren zowat even hoog is als het aantal werknemers met minder dan 65 betaalde overuren. Dit is zo in de bouwsector (alhoewel zeer kleine bedragen en op de limiet van de betrouwbaarheid) en in alle andere bedrijfstakken uit de privé-sector (gehele economie met uitsluiting van de bedrijfstakken 75 overheidsadministratie en 80 onderwijs).

Tabel 1-2 : Overuren naar aantal, EAK, gemiddelde 2006-2007

	<33	34-65	<65	66-130	meer dan 130	>65
andere sectoren dan bouwsector	22497	17178	39676	18643	24871	43513
bouwsector	2605	1676	4281	1707	2000	3707

Bron : Eurostat, *Enquêtes naar de arbeidskrachten*; berekeningen secretariaten

- Simulatie 2: De verhoging van het percentage vermindering voor code 44 (andere sectoren dan bouw) kost per procentpunt op basis van de geobserveerde jaargemiddelde cijfers van 2007 0,842 mio € per procentpunt of 0,888 mio € per procentpunt indien uitgegaan wordt van de kost voor 2008(2). De berekeningen in Tabel 1-3 zijn gebaseerd op 0,888 mio € per procentpunt. De totale kost voor de schatkist van een verhoging van de kortingspercentages voor de werkgever van 41,25 % naar 51,25 %, 61,25 % resp. 70 % en voor de werknemer van 57,75 % naar 67,75 %, 77,75 % en 86,5 % werd op vraag van de subcommissie berekend. Verder worden ook de gecumuleerde bedragen opgenomen van simulatie 1 en 2 samen.

Tabel 1-3 : Berekening gecumuleerde meerkost van de uitbreiding van de korting van 65 tot 130 overuren en verhogingen van de kortingspercentage in de andere sectoren dan de bouw met resp. 10, 20, 28,75 %-punten

1. uitbreiding 65 tot 130 overuren (hypothese geen extra overuren gepresteerd ingevolge nieuwe wetgeving)					
		voor eerste 65 uren	uitbreiding tot 130 uren (bij gelijkblijvend percentages 41,25% (WG) en 57,75% (WN))		
		reeds van toepassing	-	44.766.031	
2. verhoging van de kortingspercentages					
		voor eerste 65 uren	indien uitbreiding tot 130 uren (maar ongerekend de basiskost punt 1.)	gecumuleerde meerkost uitbreiding tot 130 uren én verhoging kortingspercentages	
bouwsector					
	geen wijziging %	0,0	0,0	0,0	
andere dan bouwsector					
simulatie 2.a : 10 percentpunt	41,25% WG => 51,25 %	-	8.877.358	-	13.316.037
	57,75% WN => 67,75 %	-	8.877.358	-	13.316.037
	totaal voor schatkist	-	17.754.716	-	26.632.074
simulatie 2.b : 20 percentpunt	41,25% WG => 61,25 %	-	17.754.716	-	26.632.074
	57,75% WN => 77,75 %	-	17.754.716	-	26.632.074
	totaal voor schatkist	-	35.509.432	-	53.264.148
simulatie 2.c : 28,75 percentpunt	41,25% WG => 70 %	-	25.522.404	-	38.283.606
	57,75% WN => 86,5 %	-	25.522.404	-	38.283.606
	totaal voor schatkist	-	51.044.808	-	76.567.212
					121.333.244

Bron : Berekeningen secretariaten op basis van cijfers Fod Financiën en hypothesen vermeld in tekst
